

Stručni rad

LJETOVANJE U PLANINSKOM SVIJETU: U KOLIBI ILI U ŠATORIMA

Bojana Pitamic Rojc, profesorica razrednoga pouka, OŠ Franceta
Bevka Tolmin, Dijaška ulica 12b, 5220 Tolmin

Sažetak

Članak obuhvaća specifičnu tematiku planinarenja, i to ljetovanje u planinskom svijetu, za djecu prve i druge trijade. Predstavlja ljetovanje u šatorima i u kolibama te istraživanje o tome koji način ljetovanja je bolji (s organizacijskog, sadržajnog i financijskog aspekta) za nas učitelje i nastavnike, planinske vodiče i mentore, kao i za djecu koja vole provoditi vikend u prirodi. Prvi dio članka govori o provedbi izletništva, planinarenja i pješaćenja u širem smislu, o značaju kretanja i boravka djece u prirodi te o načinima motiviranja djece za bavljenje izletništvom i odlazak na ljetovanje. Dok su u drugom dijelu predstavljena određena saznanja iz istraživanja na uzorku od 40 izvođača ljetovanja u planinskom svijetu. U okviru ovog istraživanja, pokušala sam istražiti kakve su razlike u organizaciji i provedbi. Pokušala sam utvrditi prednosti i slabosti jednog i drugog ljetovanja te utvrditi na kojem ima više sudionika. Rezultati su pokazali da su oba tipa ljetovanja zanimljiva, kako za djecu, tako i za izvođače, kao i da obadva kampa posjeduju prednosti, ali također i slabosti. A na nama je odluka o tome koji ćemo od njih izvesti.

Ključne riječi: planinski kamp, izletništvo, planinarstvo, pješaćenje, ciljevi, koliba, šator, osnovnoškolci

1. Uvod

Već više od 20 godina izvodim razne vrste ljetovanja i kampove u planinskim domovima, kao i u šatorima. Pri tome također istražujem koju vrstu ljetovanja je lakše izvesti, a prvenstveno to kada djeci nudimo više i kada su djeca u prisnijem kontaktu s prirodom.

Na početku sam 15 godina izvodila ljetovanja u planinskim domovima, a potom mi se ukazala prilika da nakon višegodišnje provedbe ljetovanja, izvedem i ljetovanje u šatorima i tako istražim prednosti i slabosti obje vrste ljetovanja. Prije više godina izvela sam istraživanje u kojem sam tražila prednosti i slabosti jednog i drugog ljetovanja, a posebnu pažnju namijenila sam samoj organizaciji i značaju davanja sadržaja sudionicima ljetovanja.

Zašto više izraza: ljetovanje, kamp, škola u prirodi? Zato što su sadržaji i populacija sudionika na svim ovim aktivnostima slične, različit je samo organizator.

2. Značaj kretanja i boravka djece u prirodi

2.1. Izletništvo, planinarenje, pješačenje

U Rječniku slovenskog književnog jezika izletništvo se definira kao organiziranje i sudjelovanje na izletima, pri čemu je definicija vrlo slična definiciji pješačenja. Izlet je određen kao kraće putovanje, obično za razbibrigu, zabavu.

Kod pješačenja se najčešće radi o hodanju po označenim i opisanim stazama. Ovo hodanje može trajati dulje vremena, pa i više dana.

Planinarenje se od izletništva i pješačenja razlikuje po tome što se provodi u planinama, u traganju za samotnijim predjelima i prvobitnom prirodom. Kod planinarenja je cilj vrh ili stijena (Kristan 1993). Planinarska aktivnost obično je rizičnija od pješačke ili izletničke, zato zahtijeva posebno planinarsko znanje, kako bismo osigurali odgovarajuću zaštitu.

Slika1: planinarenje na ljetovanju

2.2. Djeca u planinama

Dijete kretanjem ispunjava svoje kinetičke sposobnosti, kretanje u prirodi doprinosi jačanju dječjeg zdravlja tako što učvršćuje kardiovaskularni sustav, što pozitivno utječe na dječje duševno zdravlje i dobrobit.

Boravkom u prirodi dijete razvija emocionalan odnos prema prirodi, a time i želju za očuvanjem čistog okoliša. Istodobno mu omogućuje da raznim aktivnostima prilagođenim prirodi obogaćuje slobodno vrijeme i jača zdravlje.

Na pješačenjima djeca mogu upoznati puno konkretnih zanimljivih stvari; u školi se u većini slučajeva uče iz knjiga, a u prirodi imaju neposredan kontakt s biljkama i životinjama, gdje im je zanimljivije i privlačnije.

Jedan od najvećih uzgojnih učinaka izletništva, a istodobno i motivacija, sigurno je oblikovanje emocionalnog i kulturnog odnosa prema prirodi.

Djeci je velika motivacija i to što u prirodi imaju mogućnost za istraživanje i otkrivanje nepoznatog, a time i mogućnost stjecanja životnih iskustava. Dijete će tu izravno, preko svih osjetila, upoznati samo sebe i svoje sposobnosti (nekome će

novo biti i to što će se prvi put upoznati s paucima ili će pak prvi put pobijediti svoj strah od paukova).

2.3. Provedba ljetovanja u planinskom svijetu

Određivanje termina i mjesta ljetovanja

Spadaju u najvažnije odluke koje donosimo prilikom organizacije, budući da nam upravo ova dva čimbenika diktiraju sve daljnje odluke u vezi s ljetovanjem (sadržaj i aktivnosti koje ćemo provoditi). Ako ljetovanje izvodimo tijekom ljeta, odabiremo termin tako da odgovara većini sudionika – djeci i voditeljima ljetovanja. A ako odaberemo termin tijekom školske godine, u igri je naravno puno više čimbenika, prvenstveno usklađivanje školskih obaveza sa slobodnim kapacitetima i terminima u planinskim domovima. Ova dva čimbenika (mjesto i termin) su također međusobno povezani. Tako je provedba ljetovanja u hladnijim mjesecima ograničeno samo na planinske domove, a na određenim lokacijama je zbog snijega ograničen pristup ili provedba određenih pješčenja i aktivnosti i u proljetno vrijeme.

Već prilikom prvog obilaska prostora na kome želimo postaviti šatore, pokušavamo prikupiti informacije o vlasniku prostora za kamp, moguće snabdijevanje hranom, pitkom vodom i strujom, o dokumentaciji koja će nam biti potrebna za najam prostora, kao i o potrebnim dozvolama potrebnim za provedbu kampa. Ako želimo izvesti ljetovanje u planinskom domu, moramo pogledati cjelokupni dom (blagovaonicu, kuhinju, sanitarije, sobe odnosno zajedničke krevete, broj kreveta, eventualni prostor gdje bismo mogli izvoditi razne radionice i družiti se tijekom kišnih dana, ostavu gdje možemo pohraniti opremu koju ćemo donijeti sa sobom...). Preporučljivo je da obilazak obavimo što ranije, kako bismo mogli razmisliti, odnosno kako bi nam ostalo više vremena za kvalitetnu pripremu sadržaja kampa.

Slika2: djeca u kampu

Odabir vodstva

Voditelj ljetovanja mora vrlo skrbno izabrati cjelokupnu ekipu vodstva, budući da je važno da se sudionici međusobno poznaju i razumiju, da se osjećaju uigranim, da zajedno »dišu« i da svaki pojedinac pokriva određeno područje. Pri sastavljanu stručnog kadra moramo težiti tome da je dovoljan dio kadra stručno osposobljen za provedbu sadržaja. Usprkos tome da minimalne kriterije zadovoljava već pedagoški kadar, dobro je imati i kadar osposobljen za planinarenje.

Natječaj ljetovanja

Kod natječaja za ljetovanje u planinskom svijetu moramo obratiti pažnju na specifičnosti ovakve aktivnosti. Moramo obratiti pažnju na opremu koja je specifična, a posebno na opremu koja je neophodna. Ako je potrebno, možemo izvesti i prezentaciju za roditelje i na njoj, pored ostalih tema, predstaviti pravilnu opremu. Primjer je ruksak koji mora biti primjeren za višesatno hodanje. Školski ruksak nije primjeren.

2.4. Istraživanje

Rezultati su pokazali da su oba tipa ljetovanja zanimljiva, kako za djecu, tako i za provoditelje, ta da oba tipa imaju i prednosti i slabosti. U istraživanju je sudjelovalo 40 provoditelja. Ako sažmem rezultate, ljetovanja se po sadržaju suštinski ne razlikuju. Za organizaciju u šatorima potrebno je znatno više priprema nego za provedbu ljetovanja u planinskom domu. Broj sudionika je ograničen ako smo u planinskom domu, budući da smo ograničeni kapacitetom doma. Prilikom provedbe u šatorima obično smo udaljeni od okruženja i tako imamo više fleksibilnosti prilikom provedbe programa (igre, pjevanje...), budući da ne smetamo okruženju. Iz financijskog aspekta skuplja su ljetovanja organizirana u planinskom domu, budući da ne možemo utjecati na cijenu nastambe. S povećanjem broja sudionika, kod ljetovanja u šatorima se troškovi po sudioniku brzo snižavaju.

Slika3: djeca tijekom aktivnosti

3. Zaključak

Obe forme ljetovanja u planinskom svijetu su vrlo privlačna za djecu i odrasle. Iako moramo, prije nego što se upustimo u organizaciju jednog ili drugog ljetovanja u planinskom svijetu (u šatorima ili planinskom domu), dobro promisliti imamo li dovoljno stručnog kadra, dovoljno znanja, dovoljno opreme, dovoljno energije i, napokon, i dovoljno financija za provedbu. A uvijek moramo imati u mislima jedno: ljetovanje u planinskom svijetu na prvom mjestu mora biti sigurno. Provedbu aktivnosti prilagođavamo sposobnostima sudionika i vodstva, kao i situaciji u kojoj izvodimo ljetovanja.

4. Popis literature

- [1.]Kristan. S. (1993). V gore... izletništvo, pohodništvo, gornništvo. Radovljica: Didakta
- [2.]Ažman, M. in sod. (2001). Mentorji planinske skupine. Ljubljana: Planinska zveza Slovenije
- [3.]Bezovšek. N. in sod. (2002). Planinski tabori. Ljubljana: Planinska zveza Slovenije